

Толмачова І. Г. Роль Інтернет-ресурсів у формуванні медіа-компетентності майбутніх учителів початкової школи / І. Г. Толмачова // Цифрова компетентність сучасного вчителя Нової української школи: зб. тез доповідей учасників всеукр. наук.-практ. семінару (Київ, 12 березня 2019 р.) / за заг. ред., О.В.Овчарук. – Київ.: Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України: Київ, 2019. – С. 95 – 99.

РАМКА ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДЛЯ ГРОМАДЯН: РОЛЬ ВЧИТЕЛЯ У ЦИФРОВУ ЕРУ

*Ірина Толмачова, аспірант
Державного закладу «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»
irina-shevyreva@mail.ru*

У статті розглянуто характеристику освітніх можливостей Інтернет-ресурсів у формуванні медіа-компетентності майбутніх учителів початкових класів.

Ключові слова: Інтернет-ресурси, медіа-засоби, онлайн-освіта, професійна підготовка, вчитель початкової школи, медіа-компетентність майбутнього вчителя початкової школи.

РОЛЬ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ У ФОРМУВАННІ МЕДІА-КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

В епоху інформаційного століття молодь все частіше використовує медіа-засоби для задоволення власних потреб, зокрема, налагодження контактів з друзями, спілкування через Skype-налаштування, Viber, перегляд відеоматеріалів, слухання музики. Вступаючи на навчання до початкової школи, молодші школярі вже активно користуються гаджетами, що свідчить про обізнаність сучасного покоління в галузі медіа. Зазначимо, що сучасні учні у своєму освітньому арсеналі мають різні медіа-засоби, натомість, використовують їх, здебільшого, для розваг. Зазначимо, що заклади загальної середньої освіти зацікавлені в тому, аби молодь отримувала інформацію не лише з друкованих джерел, а й з інформаційних. По-перше, це полегшує діяльність учителя; по-друге, дозволяє користуватися підручниками онлайн, що зменшує фізичне навантаження на учнів; по-третє, інформаційні джерела мають відповіді на запитання будь-якого характеру. Аби реалізувати таку задачу та ефективно використовувати Інтернет-ресурси в рамках освітнього процесу в початковій школі, учителі мають пройти якісну професійну підготовку в закладах вищої освіти, в яких навчання має бути комунікативно спрямованим на інтереси та потреби сучасних учнів та з урахуванням особливостей кіберпростору. Очевидно, що саме вчитель має стати координатором та фасилітатором у процесі формування інформаційно-цифрової компетентності молодших школярів з одного боку, з іншого – і сам бути медіа-компетентним.

Отже, *метою розвідки* є характеристика освітніх можливостей Інтернет-ресурсів у формуванні медіа-компетентності майбутніх учителів початкових класів.

Коротко зупинимось на сутності понять «Інтернет» та «ресурси». Так, за тлумачним словником сучасної української мови дефініція «Інтернет» характеризується як інформаційна структура, яка об'єднує локальні та регіональні мережі для передачі й отримання інформації [1, с.282]; об'єднання мережевих структур по всьому світі, можливість обмінюватися інформацією, знаходячись у різних куточках світу; передача відеоматеріалів, аудіозаписів, графічних зображень, текстових матеріалів [2, с. 183]; інформаційне забезпечення особистості, поширення різних видів інформації [3, с. 129]. Отже, означене поняття дає підстави говорити про можливість швидкого обміну даних, налагодження комунікації в будь-який час.

Логічним є характеристика терміну «ресурс», який визначається як засіб, можливість, якою можна скористатися в разі необхідності; запас чого-небудь [1, с. 597]; все те, що зможе задовольнити особистісні потреби та може бути використаним в будь-якій діяльності [2, с. 384]. Таким чином, вважаємо, що Інтернет-ресурс – це системна інформаційна база, яка

характеризується сукупністю текстової, графічної, аудіальної інформації, яку можна доповнювати, коректувати, передавати іншим користувачам мережі Інтернет, оволодівати даними, які вимагає професійна діяльність. Завдяки такому потужному інформаційному джерелу майбутні фахівці можуть без зайвих затрат часу можуть отримувати потрібну наукову інформацію, долучатись до форумів, вебінарів, семінарів задля оволодіння актуальними фактами щодо навчання й виховання підростаючого покоління; розвивати навички самостійного пошуку даних, їх аналізу; перевірка достовірності інформації.

У процесі професійної підготовки доцільним є залучення майбутніх учителів початкової школи до онлайн-освіти, зокрема, EdEra та EduHack Challenge. Такі курси реалізуються виключно через мережу Інтернет. Особливістю такого навчання є те, що студенти, не виходячи з аудиторії, зможуть ознайомитися з особливостями реалізації Концепції нової української школи та методиками компетентнісного навчання; зрозуміють ефективність новітніх підходів виховання молодших школярів в умовах медіатизації освіти, зможуть визначити труднощі в роботі з учнями та проаналізувати шляхи їх подолання. Онлайн-освіта відкриває широкі перспективи на професійну діяльність, сприяє моделюванню освітнього процесу з урахуванням вимог та інтересів молодших школярів. Беззаперечно, такий вид освіти сприяє становленню майбутнього фахівця в інноваційному аспекті, що передбачає виробленню фахових умінь і навичок; формуванню компетентностей, зокрема, інформаційно-цифрової; бажання самовдосконалюватись та бути провідним фахівцем педагогічної діяльності з комплексом новітніх підходів навчання й виховання молодших школярів в умовах медіатизації освіти; розвитку критичного мислення, здатність аналізувати й перевіряти отримані дані.

Використовуючи потенціал медіа-засобів, майбутні фахівці мають не лише користуватися готовим матеріалом, які пропонує мережа Інтернет-ресурсів, а й створювати власні медіа-продукти. Для цього в нагоді студентам стануть навчальні майстер-тренінги, які спрямовані на оволодіння певною комп'ютерною програмою. Беззаперечно, в ході педагогічної діяльності кожен учитель використовує медіа-продукти, дані в яких візуалізуються через різне програмове забезпечення, зокрема, Microsoft PowerPoint, Microsoft Publisher; редагування зображень в програмі Photoshop; створення, конвертація відеоматеріалів через Windows Movie Maker тощо. Навчальні онлайн-тренінги ознайомлять студентів з інтерфейсом програми та візуально продемонструють етапи створення якісного й ефектного медіа-продукту. Завдяки таким онлайн-заняттям студенти можуть співвідносити теоретичний аспект навчання з практичним, розвиваючи уміння сприймати інформацію на слух і візуально.

У межах вивчення професійно-орієнтованих дисциплін, зокрема, «Педагогіка початкової школи: інтегрований курс» студентам також стане в нагоді використання Інтернет-ресурсів. Так, майбутнім фахівцям буде цікаво прослідкувати в мережі Інтернет етапи становлення педагогіки як науки, ознайомитися з біографічними даними видатних педагогів, співвіднести теоретичні дані, отримані на занятті, з контекстом відеоматеріалів. Такий вид завдань зумовить майбутніх учителів перевіряти інформацію та грамотно аналізувати її; сприятиме вмінню відстоювати власну точку зору, акумулюючи необхідними фактами.

Цікавим та корисним для майбутніх учителів є створення та ведення власного акаунту в Google+, де майбутні фахівці зможуть спілкуватися, створювати чати й форуми з однодумцями; обговорювати з провідними фахівцями педагогіки шляхи удосконалення системи освіти в умовах медіатизації; переймати досвід роботи вчителів, які в рамках навчання й виховання молодших школярів використовують виключно медіа-засоби і можливості Інтернет-ресурсів.

Не менш популярними наразі є освітні Інтернет-портали «Всеосвіта» та «На Урок», теми яких є корисними для учителів початкової школи («Практичні поради для використання медіа ресурсів під час вивчення програмного матеріалу», «Тайм-менеджмент в управлінні освітнім процесом», «Використання інтернет-ресурсів, VR, AR, 3D у процесі запровадження елементів музейної педагогіки», «Ідеальний вчитель XXI століття: яким його бачить МОН» тощо). У ході вебінарів студенти можуть задавати питання з проблем навчання молодших школярів, вести онлайн-діалог зі спікерами порталу, долучатись до чат-спілкування з іншими учасниками вебінару. Вважаємо, створюючи такі умови навчання в закладах вищої освіти, студенти оволодівають низкою теоретичного матеріалу, вчать висловлювати власну точку зору перед незнайомою аудиторією та набувають умінь вести діалог з урахуванням мети й адресата мовлення.

Важливою умовою перегляду вебінару є налаштування програмового забезпечення, зокрема, Adobe Flash Player без якого унеможливується будь-яке онлайн-з'єднання. Тому, студенти удосконалюють навички роботи з комп'ютерними додатками, оволодівають їх контентом (анімації, відео- аудіододатки, інтерактивні інструменти).

Таким чином, ураховуючи засади освітньої діяльності в закладах загальної середньої освіти, майбутні вчителі мають бути агентами змін, використовуючи весь потенціал кіберпростору, а саме Інтернет-ресурси, які виступають основним інструментом для навчання молоді. Використовуючи Інтернет-додатки на своїх пристроях, студенти поринають у світ інформації, працюють з текстовими, аудіальними, графічними даними. Крім того, грамотне та компетентне використання Інтернет-ресурсів допоможе майбутнім фахівцям самостійно підвищувати рівень освіти, долучаючись до онлайн-навчання, аналізу інформації та репрезентації її через систему комп'ютерних програм, оволодіння якими допоможе використанню мережі Інтернет (онлайн-тренінги). Інтернет-ресурси дозволяють майбутнім учителям не лише теоретично працювати з текстовою інформацією, а й практично застосовуючи потенціал всесвітньої мережі (скачування програм, їх налаштування на комп'ютерах, планшетах, телефонах тощо), що удосконалює вміння створювати авторські медіа-продукти для подальшого використання їх у професійній діяльності.

Працюючи в мережі Інтернет, студенти оволодівають якостями, необхідні сучасному фахівцю, а саме, критичне мислення (уміння перевіряти, обґрунтовувати, аналізувати отриману інформацію; здатність генерувати ідеї через медіа-засоби, змінювати, відстоювати власну позицію на основі фактів і аргументів, коректно репрезентувати матеріали засобами медіа; уміння моделювати освітній процес, застосовуючи потенціал Інтернет-ресурсів); інноваційність роботи з молодшими школярами (оволодіння теоретичними аспектами сучасної освіти, отримані завдяки онлайн-навчання, співпраця з модераторами освітніх Інтернет-порталів; комунікативність з аудиторією оффлайн чи онлайн, уміння підтримувати бесіду, ураховуючи засади та принципи реалізації теми.

Отже, систематичне використання Інтернет-ресурсів у процесі професійної підготовки в закладах вищої освіти сприятиме оволодінню теоретичними знаннями й практичними навичками роботи з медіа; ефективна реалізація педагогічних ідей, тестування проектної діяльності, презентація медіа-продуктів дозволить майбутнім фахівцям навчити учнів початкової школи грамотно використовувати потенціал мережі Інтернет та досягти високого рівня медіа-компетентності, що стане запорукою успішної реалізації завдань освіти в умовах кіберпростору.

Перелік літератури

1. Глумачний словник сучасної української мови. / Укладачі Л. П. Коврига, Т. В. Ковальова, В. Д. Пономаренко. / За ред. доктора філологічних наук, проф., В. С. Калашника. – Харків: Белкар-книга. – 2005. – 800 с.
2. Коноплицький В. А. Економічний словник. Глумачно-термінологічний. – К.: КНТ. – 2007. – 580 с.
3. Біленький Є. А. / за заг. ред. Біленького Є. А., Козловця М. А. / Соціологія: словник термінів і понять. – К.: Кондор. – 2006. – 372 с.